Lenny Peeters

Schilfers

2025 Prometheus Amsterdam

Voor Ron

Uitgegeven met steun van Literatuur Vlaanderen

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

© 2025 Lenny Peeters

Omslagontwerp Jan van Zomeren
Omslagbeeld Willy Wtterwulghe
Foto auteur Johan Jacobs
Zetwerk ZetSpiegel, Best
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 3900 1

Proloog

'Is het een mannetje of een vrouwtje?' vraagt de blonde caissière.

'Een reu.'

'Welk ras?'

'Straathond.'

'Geadopteerd?'

Ik knik.

'Uit Spanje?'

'Nee.'

'De mijne kwam daarvandaan,' zegt ze. 'Heb je ooit een hond zien stikken?'

Ik zeg van niet.

'Die beelden krijg je nooit meer uit je hoofd.'

Ze trekt de staartjes van de pop recht.

'We hebben speeltjes speciaal voor honden.'

Achter me komen mensen staan. Ze kijken naar de pop. Voor de kassierster er tegen hen over kan beginnen, vraag ik waar het dierenspeelgoed hangt.

Ze roept de rekkenvuller.

'Kat? Hond?' vraagt hij terwijl we door de gang met het dierenvoer stappen.

'Hond.'

Wanneer hij weg is, zoek ik tussen de rubberen kippen en knoken. Nergens zie ik zachte knuffeldieren. Bij de kattenspeeltjes hangen stoffen muizen, maar ze zijn grauwgrijs en hebben kruisjes op de plek waar hun ogen moeten zitten. Achter in een rek vind ik uiteindelijk een roze, pluchen varkentje. De opgestikte neus komt al los. Toch knikt de caissière goedkeurend deze keer. Naast de kassa zie ik de pop liggen: op de buik, de benen gespreid, het rokje omhooggeschoven. Ik prop het kasticket zwijgend in mijn jaszak. Volgende keer ga ik terug bij de oudere, de donkerharige met de snor die me nooit aankijkt, driftig met haar lange, gelakte nagels op de toetsen tikt en het wisselgeld met een klap voor me neerlegt.

Op de parking neem ik de reiswieg met vuile handdoeken uit de auto. Ik vul een wasautomaat, ga aan de ingang van de supermarkt staan wanneer de machine draait en gluur naar binnen. Nu zit de Snor aan de kassa. Ik kijk op mijn horloge. 18.17 uur. Misschien zit er

een systeem in. Wisselen de shifts om 18 uur. Ik moet het onthouden, thuis noteren. *Dinsdag, 18 uur, Snor*.

Het begint te druppelen.

* * *

Een meisje. Natte haren. Een streep blote buik. Ze steekt haar duim op wanneer ik voorbijrijd. Ik stop een eind verder, klop mijn jaszakken af. Mijn handschoenen. Ik had ze uitgedaan om de handdoeken op te vouwen. Heb ik ze op de droogkast laten liggen? Ik voel in de reiswieg achterin, tussen de zetels, in het handschoenenkastje. Misschien ligt er een reservepaar. Eén handschoen zou al goed zijn. Ik kan hem over mijn rechterhand trekken terwijl we rijden, mijn andere hand losjes onder aan het stuur houden. Ik vind alleen munten, verfrommelde zakdoekjes, een werkpotlood dat ik kwijt was. Ik steek het in mijn zak en kijk in de zijspiegel. Het meisje is er bijna. Nog drie stappen. Twee. Ze trekt het portier open, noemt een gehucht op de heuvel.

'Stap in.'

Ze ploft naast me neer, een rugzak in regenboogkleuren op haar schoot, slaat het portier dicht en zakt onderuit, een elleboog tegen het raam. Ze is jonger dan ik dacht. Twaalf? Dertien? Een kind nog. Ik heb het gevoel dat ik haar eerder heb gezien. In de supermarkt?

Of is ze een van de jongeren die op het dorpsplein rondhangt?

Ze kijkt naar buiten, al is het te donker om iets te zien. Ik weet waar we zijn: voorbij de laatste koeienweide. Verderop begint het bos, daarachter de schapenweide, dan het huis van de sluiswachtster en de brug over het kanaal. In de verte de heuvel.

'Je moet het koud hebben,' zeg ik.

Een domme opmerking. Het is herfst. Ze draagt natte zomerkleren. Toch zou ze mogen reageren. Een lachje. Een knikje om te laten weten dat ze me gehoord heeft. Beleefd zijn is niet moeilijk.

'Zal ik de verwarming aanzetten?'

Ja. Nee. Waarom antwoordt ze niet? Ze kon wel zeggen waar ze naartoe moest. Of is ze bang? Is er iets met haar gebeurd?

Ik knip het autolicht aan. Ze kijkt brutaal op, schrikt wanneer ze het rauwe, open vlees en de schilferende kloven op mijn handen ziet, draait zich terug naar het raam. Ze heeft geen zin om te antwoorden. Dat is het.

'Je gordel.' Ik zou liever vriendelijk tegen haar praten, maar ze maakt het me moeilijk.

Ik help haar, maak de gordel los, trek hem over haar schouder. Ik ruik sigaretten. Een vleugje parfum. En nog iets. Een bekende geur. Zeep? Wasmiddel? Ze kruipt verder weg in de zetel wanneer ik haar gordel

vastklik. Huiverend. Hoe kan het ook anders. Ik trek een handdoek uit de reiswieg en leg hem op haar schoot.

'Hij is nog warm,' zeg ik.

Ze sist dat ik van haar moet afblijven. *Poten*. Zo noemt ze mijn handen. *Tengels*. Ze neemt de versleten handdoek tussen duim en wijsvinger en laat hem naast haar voeten vallen.

Het is niet respectvol. Ik zeg het haar. Dat ik ook had kunnen doorrijden. Dan stond ze er nog. Zaterdagavond op dit uur is er niet veel gerij op de baan naar de heuvel.

'Zet me hier maar af,' zegt ze.

Omdat ik vragen stel. Streng ben. Maar iemand moet het voorbeeld geven. Tonen wat juist en fout is. Ze hoort niet te liften. Te roken. Make-up te dragen. Het is nog een kind. Ze heeft droge kleren nodig. Vers eten. Een warm bed.

'Daar woon ik.' Ik wijs naar de bosdreef aan de zijkant.

Ze klikt haar gordel los en zegt dat ze wil uitstappen.

Ik trek op.

Het is te vroeg. Ik dacht het wel. Ze zit ineengedoken tegen het portier, de rugzak tegen haar buik geklemd, klaar om uit de auto te springen en lelijke dingen over me te gaan rondvertellen. Misschien wacht ze tot we bij de brug zijn. Er brandt licht bij de sluiswachtster. Ik

wrijf mijn handen beurtelings over mijn broek: eerst de bovenkanten, dan de handpalmen, hard, zodat de stof over mijn huid schuurt, het jeuken stopt en ik weer helder kan denken.

'Ze slaapt,' zeg ik dan.

'Wie?' vraagt ze kribbig.

'Mijn dochtertje.' Ik wijs naar de reiswieg op de achterbank.

Ze kijkt achterom. Terug naar mij.

'Heb je een dochter?'

'Ellie,' zeg ik. 'Ze is bijna één. Bij mijn vrouw slaapt ze gemakkelijk in, maar als we met z'n tweetjes zijn, moet ik 's avonds rondrijden.'

Ik knip het autolicht uit wanneer ze in de reiswieg wil kijken. 'Nu niet. Als ze wakker wordt net nadat ze is ingedommeld, kan ze lang huilen.'

'Waar is je vrouw?'

'In het buitenland voor haar werk.'

Wanneer we in het gehucht aankomen, weet ik dat ze Chloé heet en veertien is. Dat ze van kleine kinderen houdt en graag babysit. Ze moet lachen om dingen die ik over Ellie vertel. Dingen die ik me nog herinner van vroeger. Ellie die een badje water over zich heen trekt op het verzorgingskussen, in het water pletst, het uitschatert. Ellie wijdbeens in het kinderparkje, friemelend in haar pamper. Wanneer we hem verver-

sen, vinden we er haar fopspeen in. Pretoogjes. Peuterhumor.

'Schattig,' zegt Chloé. Ze heeft de handdoek stiekem opgeraapt en is ermee door haar haar gegaan.

'Rechts,' zegt ze. Wanneer we aan een splitsing komen: 'Daar naar links. Stop.'

Ik herken de afgebladderde voordeur en de loshangende luiken, de verschenen luifel over het betonnen terras. Het is hier dat ik haar heb gezien, toen ik door de gehuchten toerde op zoek naar de verdwenen spullen uit het huis. Ik was bijna bij het tuinpoortje dat tussen de rommel tegen de haag stond, toen ze in shorts en een topje naar buiten kwam geslenterd, het terras overstak en op blote voeten door het opgeschoten gras naar me toekwam, haar ogen tot spleetjes geknepen tegen de zon. Ze vroeg wat ik in hun tuin deed. Ik wees naar het poortje en zei dat het van mij was. Ze keek er niet naar, sloeg een insect van haar arm en krabde sloom aan haar elleboog. Toch vond ik het moeilijk om het voor haar ogen mee te nemen. Ik liet het staan en liep terug naar de auto, hoorde een man naar me roepen toen ik instapte.

Nu lijkt ze gespannen.

'Ik ken het niet vanbuiten', antwoordt ze kortaf, wanneer ik haar nummer vraag, 'en de batterij van mijn gsm is leeg.'

Voor ze kan uitstappen heb ik het potlood uit mijn jaszak gehaald, het verfrommelde kasticket opgediept en op het dashboard gladgestreken en er in het licht van de straatlamp mijn nummer opgekrabbeld.

'Voorzichtig zijn met liften.' Ik reik haar het papiertje aan. Ze grist het uit mijn handen. 'Bel mij liever.'

Ze houdt de rugzak boven haar hoofd wanneer ze de straat oversteekt en ik kijk het stukje blote rug na tot ze in het huis is en er lichten aangaan. Dan keer ik de auto. Ze zou zich anders moeten kleden. Mannen zijn roofdieren. Ze kan iemand verkeerd treffen. Iemand die lief lijkt, grapjes maakt, bij wie ze zich op haar gemak voelt, maar die het bos inrijdt en met haar doet wat hij wil.

Ik rijd langzaam weg.

Onder aan de heuvel stop ik om aan de handdoek te ruiken. De natte plekken ruiken fris. Een geur die ik ken. Munt? Ik druk mijn neus opnieuw in de vezels. Ja, munt. En nog iets. Iets wat me blij maakt. Ik laat de handdoek zakken. Rozemarijn. Munt en rozemarijn. Mama's geur.

Thuis zoek ik in de kast onder de lavabo tot ik de blauwe shampoo heb gevonden. Ik knijp in de flacon, knip hem met de keukenschaar open wanneer er niets uitkomt. De shampoo is dik en stroperig geworden. Ik smeer er mijn handen mee in, laat ze schuimen onder

de kraan en spoel ze af. Nat zijn ze mooi. Dan glanzen ze. Het is wanneer ze opdrogen dat ze beginnen te schilferen en *poten* worden. *Tengels*.

1981

Felix

'Wat wil je hiermee doen?' Papa draait de bokaal rond.

'Dingen in bewaren.'

'Dit is voor rijst. Of pasta. Je hebt toch speelgoedbakken? Grote en kleine?'

'Die zijn niet doorzichtig.'

'Heb je niet liever een reuzeninsect?'

Ik vind alleen een hangslot met een sleutel leuker, maar daar was geen sprake van, al legde mama er wel een voor zichzelf in het boodschappenkarretje.

'En een hark? Of een snoeischaar?' Hij zegt dat hij draad kan spannen tussen de appelbomen en de haag. Dan heb ik mijn eigen lapje grond. We kunnen zakjes zaad kopen. Veldbloemen zijn mooi en er is niet veel werk aan.

Ik help graag in de tuin. Elke vakantie hark ik de

rotte appeltjes bijeen wanneer we aankomen en maak ik paadjes van versleten handdoeken zodat Louise niet door het gras moet stappen. Ik kan het plonsbad oppompen, de tuinslang aansluiten en de rozelaars en de vlinderstruik snoeien. Ik heb het vijgenboompje geplant en de putten gegraven voor het poortje dat papa gaat installeren. Later wil ik een grote tuin. Nu wil ik een slotje met een sleutel. En als dat niet kan, een glazen bokaal.

Aan de kassa slaat mama haar armen om me heen en noemt me haar grote jongen. Ze lacht wanneer de caissière doet of ze schrikt van de rubberen reuzenmier die Louise op de band legt. Ik zie mensen kijken. Naar haar rinkelende armbanden, de bolletjesjurk die ze alleen hier draagt en die papa zo mooi vindt, haar krullen die mijn wangen kietelen. Ze ruikt naar de blauwe shampoo die we samen hebben uitgekozen. Ik blijf dicht bij haar staan.

In het restaurant vertelt ze wat we de volgende dagen gaan doen. Fietstochten maken. Kastelen bezoeken. Rommelmarkten. Naar de steengroeve en het stuwmeer.

Haar ogen fonkelen.

Louise fluistert tegen de mier.

Ik klem de bokaal tussen mijn voeten. Papa wou dat ik hem in de auto liet staan toen we uitstapten, maar ik

deed of ik niets hoorde en hield hem stevig vast toen ik de trap naar het terras opliep.

Ik hoop dat we niet te lang blijven. Onder de platte stenen achter in onze tuin zitten oorwormen.

* * *

De kruisspin hangt roerloos, de poten wijd, maar komt meteen aanrennen wanneer de oorwurm in het web valt. Terwijl ze hem tussen de kaken klemt en begint rond te draaien, hou ik de bokaal onder het dikke lijf en geef ik haar een tik met het deksel. Ze valt, trekt de oorwurm aan een glinsterende draad met zich mee en komt terecht naast de trilspin die klaarzit op de bodem.

Ik zet de bokaal op de terrastafel.

De oorwurm ligt tussen de spinnen in. Hij wriemelt en spartelt, trekt de kleverige draad alsmaar strakker aan tot hij geen kant meer uit kan.

'Waarom vechten ze niet?' Louise schudt met de bokaal zodat de spinnen heen en weer gaan en elkaar raken maar zodra ze hem neerzet, kruipen ze elk terug naar een kant. 'Lusten ze geen oorwormen?' Ze duwt de spinnen met een stokje naar elkaar toe en even houden we onze adem in wanneer ze allebei dreigend een poot opsteken, maar dan verstrengelen ze en blijven ze stilzitten.

We horen gestommel.

Mama en papa.

'Ze zijn al wakker en er is nog niets gebeurd,' zegt Louise.

Ze port de kruisspin met het stokje. 'Zouden er kleintjes inzitten?' Ze prikt in het vette achterlijf. 'Misschien komen ze eruit gekropen als ze openbarst.'

'Schiet op,' zeg ik. 'Doe de bokaal dicht en zet hem in de tuin.'

Ik veeg cornflakes van de tafel, giet koude thee weg, kuis een plas melk op en hang de theedoek terug over het wasrekje.

Wanneer mama en papa buitenkomen, is Louise met de reuzenmier onder de kleine appelboom aan het spelen en zit ik naast de bokaal in het gras een stripboek te lezen.

Papa hurkt naast me neer. 'Wat heb je gevangen?'

'Spinnen.'

'Wat is ermee gebeurd?'

Ik wil over de oorwurm vertellen, maar wanneer ik opkijk, zie ik dat hij iets anders bedoelt. Waar hij zijn vinger houdt, kleeft de kruisspin tegen de wand, de poten uitgestrekt zoals daarstraks in haar web, maar het lijf plat en leeg.

'Aangevallen,' zeg ik aarzelend.

'Door wie?'

Ik wijs naar de trilspin. Ze is omhooggeklommen, klampt zich vast aan een rafelige draad.

'Die magere?'

Ik twijfel.

Mama komt erbij staan. Ze zegt dat de gaten in het deksel te groot zijn en dat ze de bokaal niet binnen wil zien.

'Geen spinnen in huis,' zegt ze.

'Er zitten overal trilspinnen,' mompel ik. 'Deze zat op de muur onder de keukentafel.'

'Laat ze maar los in de bosdreef. Voor Louise ze ziet.'

Ik wil antwoorden dat Louise enkel gilt wanneer zij erbij zijn en anders zonder verpinken wolfsspinnen en duizendpoten vangt, dode muizen uit de vallen haalt en vanuit haar hoogslaper de losse plankjes in het plafond omhoogduwt wanneer de zevenslapers 's nachts over de zoldering roffelen, maar ik weet dat ze me toch niet zullen geloven.

De rest van de dag spreken we er niet meer over. Mama geeft me een kneepje in mijn arm terwijl ik Louise leer dammen en kijkt lachend toe wanneer we elkaar met waterpistolen over het paadje van handdoeken achtervolgen.

's Avonds rond de vuurkorf zegt ze dromerig dat het een mooie vakantie kan worden als iedereen rekening houdt met elkaar. Toch is de bokaal verdwenen wan-

neer ik voor het slapengaan wegglip om te kijken of de trilspin er nog in zit.